

ГЛИБИННИЙ ШЛЯХ

Науково-фантастичний роман

Частина перша

1. СНІГОВА КОРОЛЕВА

Після дощового дня настав мокрий і темний вечір. Шуміло море, розбиваючи хвилі прибою об мури набережної. Де-не-де електричні ліхтарі кидали тьмяне світло на мокрі купи дерев і гравій на доріжках бульвару. Долинав гомін з головної вулиці курортного містечка, але на Приморському бульварі людей гуляло мало.

Я стояв над морем і з насолодою дихав свіжим морським повітрям, справжнім солоним повітрям, бо прибій, б'ючись об прямовисний берег, обсипав бульвар водяним пилом. Трохи оддалік, де бульвар круто завертав, прибійна хвиля була з такою силою, що над берегом раз за разом злітав водограй і заливав на кілька метрів набережну. Десь далеко з морі, оповитому темрявою, світив вогниками пароплав.

Я сів на мокру лаву, що стояла поруч. Не було змоги одірвати очей від темної прірви, де вирувала стихія, звідки долинав відгомін боротьби невидимих сил. Людину лякає темрява і водночас тягне до себе, обіцяючи викрити досі незнані таємниці.

Раптом поруч хтось спинився. Я не повернув голови, але вгадав, що їх двоє. Вони постояли трохи мовчки, і зрештою тихий чоловічий голос запропонував:

— Сядьмо.

Обоє сіли на другому краю лави. Я ледве повернувся до них, проте в темряві розгледіти своїх сусід не зміг. Побачив лише, що то була парочка.

— Завтра ти їдеш, а я ще залишаюсь, — говорив він.

— Так, ти залишишся.

Його приглушений голос свідчив про якусь розгубленість, тривогу й бажання говорити якомога тихше, щоб хтось не почув його слів.

ГЛИБИННИЙ ШЛЯХ

Науково-фантастичний роман

Частина перша

1. СНІГОВА КОРОЛЕВА

Після дощового дня настав мокрий і темний вечір. Шуміло море, розбиваючи хвилі прибою об мури набережної. Де-не-де електричні ліхтарі кидали тьмяне світло на мокрі купи дерев і гравій на доріжках бульвару. Долинав гомін з головної вулиці курортного містечка, але на Приморському бульварі людей гуляло мало.

Я стояв над морем і з насолодою дихав свіжим морським повітрям, справжнім солоним повітрям, бо прибій, б'ючись об прямовисний берег, обсипав бульвар водяним пилом. Трохи оддалік, де бульвар круто завертав, прибійна хвиля була з такою силою, що над берегом раз за разом злітав водограй і заливав на кілька метрів набережну. Десь далеко з морі, оповитому темрявою, світив вогниками пароплав.

Я сів на мокру лаву, що стояла поруч. Не було змоги одірвати очей від темної прірви, де вирувала стихія, звідки долинав відгомін боротьби невидимих сил. Людину лякає темрява і водночас тягне до себе, обіцяючи викрити досі незнані таємниці.

Раптом поруч хтось спинився. Я не повернув голови, але вгадав, що їх двоє. Вони постояли трохи мовчки, і зрештою тихий чоловічий голос запропонував:

— Сядьмо.

Обоє сіли на другому краю лави. Я ледве повернувся до них, проте в темряві розгледіти своїх сусід не зміг. Побачив лише, що то була парочка.

— Завтра ти їдеш, а я ще залишаюсь, — говорив він.

— Так, ти залишишся.

Його приглушений голос свідчив про якусь розгубленість, тривогу й бажання говорити якомога тихше, щоб хтось не почув його слів.

— У мене ще п'ять день.

— Розлука буде дуже коротка.

— Лідо, якщо хочеш, то я готовий хоч зараз...

— Дурненький, — промовила вона ніжно, — ну хто тобі дозволить втрачати п'ять день?

— Але коли я буду з тобою...

Він промовив це дуже тихо, я швидше вгадав, ніж почув, останнє слово. Ліда засміялася.

— Ні, ні, — сказала вона, — тобі обов'язково треба відпочити. Я хочу, щоб ти зостався.

Тон, яким вона промовила «я хочу, щоб ти зостався», переконав мене, що вона справді цього хоче, але зовсім не з інтересів свого супутника.

Та чи обходять мене розмова і взаємини курортної парочки? І я знов поринув поглядом у морську темряву, прислухаючись до голосу моря, намагаючись розібрати незнану мову хвиль і прибою. Але цьому заважав її голос, такий чистий і приємний. І коли вони пішли, захотілося схопитися з місця, податися за ними, щоб розгледіти її при світлі ліхтаря. Я стримав себе, згадуючи, як часто буває, коли очарування від ліній постаті або від голосу враз зникає, тільки глянеш жінці в обличчя. Краще, створивши ілюзію, не знищувати її зайвою цікавістю. Я дивився в темінь над морем і знав, що ніяких таємниць там нема, але не міг перекопати себе в цьому, згадував голос незнайомки і тішив себе думкою, що поруч мене сиділа чарівна красуня.

Пароплав, що йшов з моря, наближався до берега і дав гудок, сповіщаючи про своє прибуття. Я встав з лави, щоб іти до готелю. Тут я помітив на землі щось чорне. Ступив кілька кроків, нахилився і підняв дамську сумочку. Подивився навколо, але на бульварі, крім мене, вже нікого не було. Я був певен, що сумочку загубила власниця приємного голосу, і навіть зрадів, що є можливість з нею познайомитись. Але де вона? Чи повернеться сюди? Завтра вона їде. Залишалося посидіти тут і підождати. А може, в сумочці є якісь документи?

Остання думка примусила підійти до ліхтаря й відкрити сумочку. В середині знайшов шовкову хустинку з ініціалами «Л. Ш», тубик з губною помадою, флакончик «Кримської троянди», гребінець, пудреницю та якийсь лист. Жодного документа,

— У мене ще п'ять день.

— Розлука буде дуже коротка.

— Лідо, якщо хочеш, то я готовий хоч зараз...

— Дурненький, — промовила вона ніжно, — ну хто тобі дозволить втрачати п'ять день?

— Але коли я буду з тобою...

Він промовив це дуже тихо, я швидше вгадав, ніж почув, останнє слово. Ліда засміялася.

— Ні, ні, — сказала вона, — тобі обов'язково треба відпочити. Я хочу, щоб ти зостався.

Тон, яким вона промовила «я хочу, щоб ти зостався», переконав мене, що вона справді цього хоче, але зовсім не з інтересів свого супутника.

Та чи обходять мене розмова і взаємини курортної парочки? І я знов поринув поглядом у морську темряву, прислухаючись до голосу моря, намагаючись розібрати незнану мову хвиль і прибою. Але цьому заважав її голос, такий чистий і приємний. І коли вони пішли, захотілося схопитися з місця, податися за ними, щоб розгледіти її при світлі ліхтаря. Я стримав себе, згадуючи, як часто буває, коли очарування від ліній постаті або від голосу враз зникає, тільки глянеш жінці в обличчя. Краще, створивши ілюзію, не знищувати її зайвою цікавістю. Я дивився в темінь над морем і знав, що ніяких таємниць там нема, але не міг перекопати себе в цьому, згадував голос незнайомки і тішив себе думкою, що поруч мене сиділа чарівна красуня.

Пароплав, що йшов з моря, наближався до берега і дав гудок, сповіщаючи про своє прибуття. Я встав з лави, щоб іти до готелю. Тут я помітив на землі щось чорне. Ступив кілька кроків, нахилився і підняв дамську сумочку. Подивився навколо, але на бульварі, крім мене, вже нікого не було. Я був певен, що сумочку загубила власниця приємного голосу, і навіть зрадів, що є можливість з нею познайомитись. Але де вона? Чи повернеться сюди? Завтра вона їде. Залишалося посидіти тут і підождати. А може, в сумочці є якісь документи?

Остання думка примусила підійти до ліхтаря й відкрити сумочку. В середині знайшов шовкову хустинку з ініціалами «Л. Ш», тубик з губною помадою, флакончик «Кримської троянди», гребінець, пудреницю та якийсь лист. Жодного документа,

жодного папірця, що могли б вказати, хто власниця сумочки. Читати чужий лист мені було ніяково, і, стримуючи свою цікавість, я повернувся до лавки над морем.

Ждати більше ніж годину не вистачало терпцю. Час був уже пізній. До готелю я повернувся далеко запівніч, і порт'є з цікавістю позирнув на мене, віддаючи ключ від кімнати. Опинившись у своєму номері, я засвітив настільну лампу і уважніше розгледів знахідку. Це була елегантна сумочка, прикрашена ніжносиніми волошками. Такі сумочки носять милі, проте не дуже вибагливі франтихи, які віддають перевагу не так міцним, довговічним, як гарним, легким і ефектним речам.

Знов переглянувши те, що містилося там, я нарешті дозволив собі прочитати листа.

«Шановна Лідіє Дмитрівно!

Я хотів написати «люба Лідо», але не знаю, чи дозволите мені таку вільність. Минуло багато часу відтоді, коли це дозволялося. Проте я хочу в цьому листі звати Вас так само, як звав тоді, бо лист цей неофіційний і, може, останній.

Сьогодні я приїхав до Вашого міста, довідався про Вашу адресу, але не зміг Вас побачити. Мушу сьогодні ж виїхати з тим, щоб за кілька днів повернутися. Ви знатимете про мій приїзд і, якщо схочете, дасте можливість побачити Вас.

Сьогодні для мене особливий день. Адже кілька років тому саме цього дня я вперше побачив Вас. На моєму столі стоїть букет білих троянд. Це — «Снігова королева»...

Чи пригадуєш ти той сонячний радісний день, коли ми зустрілися з тобою в Долині квітів, коли ти прийшла туди за «Сніговою королевою»? Навколо зеленіли дерева, на плантаціях цвіли троянди, мов кров, червоніли гвоздики, дзюрчав струмок під маленьким містком, на якому ми стояли, а над нами височіли снігові хребти піднебесних гір. До моєї пам'яті, здається, запало все до найменшої дрібниці, що я бачив тоді. Біла суконька, квіти в лівій руці, біляві шовкові кучері на твоїй голівці, задьористий носик і чудесні очі, мов краплини ранішньої роси. Я порівняв тебе з трояндами, які ти тримала в руці, і назвав тебе Сніговою королевою.

Чи пригадуєш, як, жартуючи, ти пообіцяла дозволити себе поцілувати один-єдиний раз, коли я зустріну тебе через місяць

жодного папірця, що могли б вказати, хто власниця сумочки. Читати чужий лист мені було ніяково, і, стримуючи свою цікавість, я повернувся до лавки над морем.

Ждати більше ніж годину не вистачало терпцю. Час був уже пізній. До готелю я повернувся далеко запівніч, і порт'є з цікавістю позирнув на мене, віддаючи ключ від кімнати. Опинившись у своєму номері, я засвітив настільну лампу і уважніше розгледів знахідку. Це була елегантна сумочка, прикрашена ніжносиніми волошками. Такі сумочки носять милі, проте не дуже вибагливі франтихи, які віддають перевагу не так міцним, довговічним, як гарним, легким і ефектним речам.

Знов переглянувши те, що містилося там, я нарешті дозволив собі прочитати листа.

«Шановна Лідіє Дмитрівно!

Я хотів написати «люба Лідо», але не знаю, чи дозволите мені таку вільність. Минуло багато часу відтоді, коли це дозволялося. Проте я хочу в цьому листі звати Вас так само, як звав тоді, бо лист цей неофіційний і, може, останній.

Сьогодні я приїхав до Вашого міста, довідався про Вашу адресу, але не зміг Вас побачити. Мушу сьогодні ж виїхати з тим, щоб за кілька днів повернутися. Ви знатимете про мій приїзд і, якщо схочете, дасте можливість побачити Вас.

Сьогодні для мене особливий день. Адже кілька років тому саме цього дня я вперше побачив Вас. На моєму столі стоїть букет білих троянд. Це — «Снігова королева»...

Чи пригадуєш ти той сонячний радісний день, коли ми зустрілися з тобою в Долині квітів, коли ти прийшла туди за «Сніговою королевою»? Навколо зеленіли дерева, на плантаціях цвіли троянди, мов кров, червоніли гвоздики, дзюрчав струмок під маленьким містком, на якому ми стояли, а над нами височіли снігові хребти піднебесних гір. До моєї пам'яті, здається, запало все до найменшої дрібниці, що я бачив тоді. Біла суконька, квіти в лівій руці, біляві шовкові кучері на твоїй голівці, задьористий носик і чудесні очі, мов краплини ранішньої роси. Я порівняв тебе з трояндами, які ти тримала в руці, і назвав тебе Сніговою королевою.

Чи пригадуєш, як, жартуючи, ти пообіцяла дозволити себе поцілувати один-єдиний раз, коли я зустріну тебе через місяць

ЗМІСТ

Частина перша	3
1. СНІГОВА КОРОЛЕВА	3
2. РЕДАКТОР УСМІХАЄТЬСЯ	7
3. НІЧНИЙ ГІСТЬ	13
4. ЗАПРОШЕННЯ	18
5. ВЕЧІР ФАНТАЗІЇ	21
6. НІЧ НА ВУЛИЦІ ЧЕРВОНИХ БОТАНІКІВ	31
7. НАСТУПНИЙ ДЕНЬ	35
8. ДОПОВІДІ ДВОХ ІНЖЕНЕРІВ	41
9. НЕСПОДІВАНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ	45
10. ПРОФЕСОРА ДОВГАЛЮКА ВИКЛИКАЮТЬ	50
11. ПАЛАТА № 32	55
12. СУПЕРЕЧКА	59
13. РОЗМОВА З ЛІДОЮ ШЕЛЕМЕХОЮ	64
14. ПІД ЯЛИНКОЮ	70
15. ТАРАС ЧУТЬ	76
16. ПРОЩАННЯ НА БУЛЬВАРІ	81
Частина друга	85
1. НА БАТЬКІВЩИНІ	85
2. ВЕСНА НАД БАЙКАЛОМ	90
3. «ВИТЯЗЬ ІРКУТЕ»	95
4. РОЗМОВА НА БАЛКОНІ	100
5. У РОЛІ ДОКТОРА ВАТСОНА	106
6. ПІДЗЕМНА АНГАРА	112
7. ЛІТОСТАТ	117
8. СТАРИЙ ПРИЯТЕЛЬ	122
9. НАРАДУ ВІДКЛАДЕНО	126
10. ПІДЗЕМНІ САДИ	134
11. ДОРУЧЕННЯ «ЛІКАРЕВІ ВАТСОНОВІ»	139
12. ЛЮДИНА, НЕ ПЕВНА СВОГО ПРИЗВИЩА	145
13. ШАХТА № 925	151
14. СУД	159

ЗМІСТ

Частина перша	3
1. СНІГОВА КОРОЛЕВА	3
2. РЕДАКТОР УСМІХАЄТЬСЯ	7
3. НІЧНИЙ ГІСТЬ	13
4. ЗАПРОШЕННЯ	18
5. ВЕЧІР ФАНТАЗІЇ	21
6. НІЧ НА ВУЛИЦІ ЧЕРВОНИХ БОТАНІКІВ	31
7. НАСТУПНИЙ ДЕНЬ	35
8. ДОПОВІДІ ДВОХ ІНЖЕНЕРІВ	41
9. НЕСПОДІВАНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ	45
10. ПРОФЕСОРА ДОВГАЛЮКА ВИКЛИКАЮТЬ	50
11. ПАЛАТА № 32	55
12. СУПЕРЕЧКА	59
13. РОЗМОВА З ЛІДОЮ ШЕЛЕМЕХОЮ	64
14. ПІД ЯЛИНКОЮ	70
15. ТАРАС ЧУТЬ	76
16. ПРОЩАННЯ НА БУЛЬВАРІ	81
Частина друга	85
1. НА БАТЬКІВЩИНІ	85
2. ВЕСНА НАД БАЙКАЛОМ	90
3. «ВИТЯЗЬ ІРКУТЕ»	95
4. РОЗМОВА НА БАЛКОНІ	100
5. У РОЛІ ДОКТОРА ВАТСОНА	106
6. ПІДЗЕМНА АНГАРА	112
7. ЛІТОСТАТ	117
8. СТАРИЙ ПРИЯТЕЛЬ	122
9. НАРАДУ ВІДКЛАДЕНО	126
10. ПІДЗЕМНІ САДИ	134
11. ДОРУЧЕННЯ «ЛІКАРЕВІ ВАТСОНОВІ»	139
12. ЛЮДИНА, НЕ ПЕВНА СВОГО ПРИЗВИЩА	145
13. ШАХТА № 925	151
14. СУД	159

15. НІЧНИЙ ПОЛІТ.....	173
16. ПОВІДЬ ПІД ЗЕМЛЕЮ.....	178
17. РЯТІВНА ЕКСПЕДИЦІЯ.....	184
18. У ПІВНІЧНИЙ ШТОЛЬНІ.....	190
19. СМЕРТЕЛЬНА НЕБЕЗПЕКА.....	196
20. СВІТЛО ГАСНЕ.....	204
21. ЗБОРИ В ЇДАЛЬНІ.....	213
22. РОЗПОВІДЬ СЛІДЧОГО.....	218
23. НЕСПОДІВАНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	224
24. ПРОГУЛЯНКА В ГОРАХ.....	231
25. ВИКРИТТЯ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ.....	238
Частина третя.....	244
1. ОСТАННІ ДНІ Й ГОДИНИ.....	244
2. ПОЇЗД ТИХООКЕАНСЬК — МОСКВА.....	250
3. ДОСЛІДИ КРОТОВА.....	256
4. ЗУСТРІЧ ДРУЗІВ.....	262
5. БІЙ У ПОВІТРІ.....	268
6. ПІСЛЯ БОЮ.....	274
7. САНАТОРІЙ СОСНОВЕ.....	277
8. ОПЕРАЦІЯ.....	285
9. ВІЙСЬКОВИЙ ЖУРНАЛІСТ.....	290
10. ДОГЛЯДАЧ ПІДЗЕМНОГО САДУ.....	295
11. УРАГАН.....	300
12. ЕЛЕКТРОПОЇЗДИ РУШИЛИ НА ЗАХІД.....	306
13. НА ФРОНТІ.....	311
14. НОВА ЗБРОЯ.....	316
15. ПІДГОТОВКА АТАКИ.....	322
16. ПІДЗЕМНА АТАКА.....	326
17. ОСТАННІЙ БІЙ.....	332
ЕПІЛОГ.....	335

15. НІЧНИЙ ПОЛІТ.....	173
16. ПОВІДЬ ПІД ЗЕМЛЕЮ.....	178
17. РЯТІВНА ЕКСПЕДИЦІЯ.....	184
18. У ПІВНІЧНИЙ ШТОЛЬНІ.....	190
19. СМЕРТЕЛЬНА НЕБЕЗПЕКА.....	196
20. СВІТЛО ГАСНЕ.....	204
21. ЗБОРИ В ЇДАЛЬНІ.....	213
22. РОЗПОВІДЬ СЛІДЧОГО.....	218
23. НЕСПОДІВАНІ СПОСТЕРЕЖЕННЯ.....	224
24. ПРОГУЛЯНКА В ГОРАХ.....	231
25. ВИКРИТТЯ ЛІКАРСЬКОЇ ТАЄМНИЦІ.....	238
Частина третя.....	244
1. ОСТАННІ ДНІ Й ГОДИНИ.....	244
2. ПОЇЗД ТИХООКЕАНСЬК — МОСКВА.....	250
3. ДОСЛІДИ КРОТОВА.....	256
4. ЗУСТРІЧ ДРУЗІВ.....	262
5. БІЙ У ПОВІТРІ.....	268
6. ПІСЛЯ БОЮ.....	274
7. САНАТОРІЙ СОСНОВЕ.....	277
8. ОПЕРАЦІЯ.....	285
9. ВІЙСЬКОВИЙ ЖУРНАЛІСТ.....	290
10. ДОГЛЯДАЧ ПІДЗЕМНОГО САДУ.....	295
11. УРАГАН.....	300
12. ЕЛЕКТРОПОЇЗДИ РУШИЛИ НА ЗАХІД.....	306
13. НА ФРОНТІ.....	311
14. НОВА ЗБРОЯ.....	316
15. ПІДГОТОВКА АТАКИ.....	322
16. ПІДЗЕМНА АТАКА.....	326
17. ОСТАННІЙ БІЙ.....	332
ЕПІЛОГ.....	335